

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Die Handschriften der Badischen Landesbibliothek in Karlsruhe

Die Reichenauer Handschriften - Die Pergamenthandschriften

Badische Landesbibliothek

Wiesbaden, 1970

Aug. perg. 91

[urn:nbn:de:bsz:31-8357](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-8357)

Fratribus qui sunt per Egyptum ... (192' 2) ... Hic erit consummatvs. †

Explicit liber IIus.

193, 1 oben abgeschnitten

Alphabetisches Glossar mit lateinischen und mittelhochdeutschen (vulgariter) Erklärungen.

A In omnibus gentibus et linguis est litera prima ... (206' 2) ... Gamandrea. Gamandre. ed. F. J. Mone, Anz. f. K. d. t. Vorz. VIII (1839) Sp. 393—402 und A. Holder, Zeitschrift für deutsche Wortforschung V (1903) S. 1—22. 288—289.

f. 1 In usum M. Ioan. Alberti Parochi Menngensis. Decani R. Cap. Wurmlingensis.

O JESV mi dulcissime

Per Euangelica Dicta deleantur peccata nostra et delicta.

Ad honorem DEI et S. Marci Euangelistæ Commemorationem piam Augiæ Maiori me libentissimè donauit M Joan. Albertus Parochus Frawenfeldensis An 1624, 19 Martij.

121 unten ÷|÷ Hic incipe legere ad mensam

151, 2 r. Rand Hic incipe legere ad mensam

162, 2 r. Rand Hic incipe legere ad mensam

2 Metallspangen, an Leder.

+ XCI. 124 f. (2 c., 27, 26, 28 l.) 319 x 253, s. X.
 f. 1—4 = 1 Binio; 5. 6. 7. x. 8. | 9. 10. x. 11. 12; 13. x. 14 | x. 15. 16;
 x. 17. 18. 19 | 20. 21. 22. 23 23' IIII; 24—71 = 6 Quaternionen V—
 VIII. (X nicht bezeichnet); 72. 73. 74. 75 | 76, 77. 78. x; 79—86 =
 1 Quaternio XII; 87. 88. x. 89. 90 | 91. x. 92. 93. 94 94' XIII.;
 95. 96. x. 97. 98 | 99. 100. 101. x. 102; 103—118 = 2 Quaternionen XV.
 XVI.; 119—124 = 1 Ternio XVII.

Lectionarium.

f. 1, 1 Incipit excerptum beati Augustini episcopi in libro ciuitatis dei

Die Pergamenthandschriften der Reichenau.

16

Ingrediamur simul caritatis uiam . . . (2'2) ... quam ipsa trinitas;
 Lectio sancti euangelii secundum Matheum ... = 11, 25.

Omelia [beati Ie^{ronimi} auf Rasur] de eadem lectione

Confessio non semper poenitentiam ... (3'1) ... repudiatur. =
Hieron. opp. t. VII c. 73 E—75 A.

Incipit conuersatio sancte Affre.

Apud provinciam Reciam ciuitate Augusta. Narcissus episcopus
 ... (4'2) ... super abundet gratia; = *BHL 108. MG SS Mer. III p. 55, 2*
 — 58, 6.

5, 1 Huius imitabilis conuersionis. actuumq. et morum uitam. et
 poenitentiae. magnum. uirileq. certamen. uenerabilis Marię Egiptiacę.
 qualiter in heremo expleuerit tempora uite. de Greco transtulit in La-
 tinum Paulus uenerabilis diaconus sanctę Neapolis ecclesię;

Secretum regis celare bonum est ... (15'1) ... et. secula seculo-
 rum. Amen.

Explicit. = *BHL 5415 Migne LXXIII 671—690.*

Incipiunt ymni de natale domini. cf. *Mone, Anz. f. K. d. t. Vorz.*
IV (1835), 382.

A solis, (ortus fehlt) cardine. ad usq. terrae limitem ... (15'2) ...
 pastor creatus omnium; *Chevalier RH n. 25 = Sedulii hymnus 2 u. 1*
 — 28 *CSEL X p. 163—164 ed. Huemer.*

Summo patri sit gloria. natoq. laus quam maxima. cum spiritu
 paraclito. nunc et per omne seculum. amen. mit Neumen.

Ymnus de natale domini.

Veni redemptor gentium. ostende ... (16, 1) ... fideq. iugi luceat;
Chev. RH n. 21234 = Ambrosii hymnus, Dreves, Anal. hymn. II n. 21
p. 36, Str. 1—7.

Ymnus in theophania

Inluminans altissimus. micantium ... (16, 2) ... fragmenta sub-
 repunt uiris; = *Chev. n. 8390. Ambrosii hymnus Mone Hymn. I n. 56 S. 75.*

Ymnus in festiuitate sanctę Marię . . .

Quem terra pontus ethera ... (16'1) ... gentes redempte plau-
 dite . . . = *Chev. 16347. Mone II n. 419. 420 S. 128—129. Venanti For-*
tunati carm. spur. 8 MG a. a. IV 1 p. 385.

Item unde supra.

Gaude uisceribus. mater in intimis ... (16'2) ... unus tempore
 saeli. amen. = *Chev. 7042. Daniel I n. 230 p. 245—246.*

Ymnus de qua(dra)gesima.

Audi benigne conditor ... ieiuniorum munera. Amen. = *Chev.* 1452.
Gregorii M. hymnus. Mone I n. 74 S. 95—96.

Homiliae in euangelia a natiuitate domini usque ad sabbatum paschae.

17, 1 In uigilia natalis domini ad nonam. | *Lectio sancti euangelii secundum Matheum ... = 1, 18.*

... Omelia Origenis de eadem lectione .I.

Cum esset desponsata mater eius Maria Ioseph. Quae fuit necessitas ... (20' 1) ... in secula seculorum. amen. = *Pauli homiliar. 17 Migne PL XCV c. 1162—1167.*

Sermo beati Isidori episcopi de natale domini

20' 2 Natalis domini dies. ea de causa a patribus ... (21, 1) ... quod est Xpistus. = *Pauli hom. 22 Migne XCV c. 1167—1168.*

Item de natale domini sermo. Leonis papae

Saluator noster dilectissimi hodie natus est. gaudeamus. Neq. enim locum fas est ... (22, 2) ... te redemit. Xpistus dominus nrt. = *Leonis sermo 21 opp. ed. Ven. 1753, t. I c. 64—66.*

^{natale domini.}

Epistola. de eadem lect.

Item sermo beati Maximi.

In aduentu dominico fratres karissimi. cui honorem ... (22' 2) ... in secula seculorum amen. = *hom. 51 c. 41—42.*

Lectio sancti euangelii secundum Lucam ... = 2, 1.

23, 1 Omelia Gregorii papae de eadem 1

Quia largiente domino missarum sollempnia ter hodie ... (24, 1) ... factus est deus homo. = *in Eu. hom. 8 t. I c. 1460—1463.*

Item eiusdem de natale domini

Hodie fratres karissimi Xpistus natus est. nos renati; ... (25, 1) ... fidei ueritatem. = *Maximi hom. 10 col. 25—28.*

Item cuius supra de natale domini

In aduentu dominico fratres karissimi. solutus est omnis paterne ^{rica} praeua. tionis metus ... (26, 1) ... damnata iniquitate purgaret. = *Max. Taur. hom. 12 c. 33—36.*

Unde supra item omilia. sancti Maximi episcopi

Hodierni mysterii sacramentum fratres karissimi ... (26' 2) ... et deum esse dubitare non possis. = *Max. hom. 13 c. 35—38.*

Lectio sancti euangelii secundum Lucam. = 2, 15 ...

(27, 1) ... Omelia uenerabilis Bede presbyteri de eadem lectione

Nato in Bethleem domino saluatore. sicut sacra euangelii testatur

istoria . . (29, 2) . . . ac dominum nostrum Ihesum Xpistum qui uiuit.
= *Pauli hom. 20. Bedae hom. opp. t. VII c. 303—305.*

Lectio sancti euangelii secundum Iohannem . . . = 1, 1.

Omelia lectionis eiusdem dicenda in nat//// (29' 1) Quia temporalem
mediatoris dei et hominum hominis Ihesu Xpisti . . . (33, 2) . . . secula
seculoru(m). amen = *Pauli hom. 21. Bedae opp. t. VII c. 305—309.*

Lectio sancti euangelii secundum Matheum . . . = 23, 34.

Omelia de eadem lectione Eecce mitto ad uos prophetas . . . (34' 1)
. . . et Xpisti ora conspicient. = *Pauli hom. 29. Hieronym. comm. in
Matth. Opp. t. VII 1 c. 189B—192C.*

Lectio sancti euangelii secundum Iohannem . . . = 1, 43.

(34' 2) Omelia uenerabilis Bedae presbyteri. de eadem lectione

Lectio sancti euangelii quae nobis lecta est fratres mei. tanto
maiori a nobis . . . (38, 2) . . . seculorum amen. = *Opp. t. VII c. 310—314.*

In natale innocentum.

Lectio. sancti euangelii secundum Matheum . . . = 2, 13.

Omelia uenerabilis Bedę presbyteri de eadem lectione

De morte pretiosa martyrum Xpisti innocentium . . . (40' 1) . . .
seculorum. amen. = *t. VII c. 314—318.*

40' 2 Lectio sancti euangelii secundum Lucam . . . = 2, 21.

Omelia lectionis eiusdem uenerabilis Bedae pre. dicenda in oct domini
Sanctam uenerandamq; presentis festi memoriam. paucis . . . (43' 2)
. . . seclorum amen. = *c. 317—320.*

Dominica post nat domini. Lectio sancti euangelii secundum Lucam.
. . . = 2, 33.

Omelia Origenis de eadem lectione.

Congregemus in unum ea . . . (47' 1) . . . commendans. = *Pauli
hom. 42 Migne PL XCV c. 1179—1185.*

De epiphania. Lectio sancti euangelii secundum Matheum . . . = 2, 1.

Omelia beati Gregorii papae de eadem lectione.

Sicut ex lectione euangelica . . . (50, 2) . . . redeamus. = *in Eu.
hom. 10 t. I c. 1468—1471.*

Lectio sancti euangelii secundum Iohannem . . . = 1, 29—31.

Omelia uenerabilis Bedę presbyteri de eadem lectione.

Iohannes baptista et precursor domini . . . (53, 2) . . . saeculorum
amen. = *t. VII. c. 320—323.*

Dominica .II. post epiphania. lectio sancti euangelii. secundum
Iohannem . . . = 2, 1.

Omelia uenerabilis. Bedae presbyteri de eadem lectione.

Quod dominus noster atq. saluator ad nuptias uocatus ... (58, 2)
... *seculorum amen.* = *t. VII c. 204—209.*

Dominica .I. post epiphania. Lectio *sancti euangelii secundum*
Lucam ... = 2, 41.

58'1 Omelia venerabilis Bedę presbyteri de eadem lectione.

Aperta nobis est *fratres karissimi sancti euangelii lectio recitata*
... (61, 2) ... *seculorum amen.* = *t. VII c. 201—204.*

Dominica .III. post hepiphania Lectio *sancti euangelii secundum*
Matheum ... = 8, 1.

61'1 Omelia Origenis de eadem lectione.

Docente in monte domino ... (66'1) ... *seculorum amen;* = *Pauli*
hom. 54. Migne PL XCV c. 1189—1196.

66'2 Dominica .III. post epiphania | Lectio *sancti euangelii se-*
cundum Lucam ... = *eu. Matth. 8, 23—25.*

Omelia Origenis de eadem lectione | *Ingrediente domino in nau-*
iculam ... (69'1) ... *seculorum amen;* = *Pauli hom. 55 c. 1196—1200.*

Lectio *secundum euangelium secundum Lucam* ... = 2, 22.

Omelia uenerabilis Bede presbyteri

69'2 Sollemnitatem nobis hodiernę celebritatis ... (*von 72, 1 an*
andere Hand) ... (72'1) ... *secula seculorum amen* = *t. VII c. 327—330.*

Lectio *sancti euangelii secundum Lucam* (72'2) ... = 4, 14.

Omelia lectionis eiusdem

Virtutem *spiritus signa miraculorum* ... (74'1) ... *indigere mu-*
neribus.

Lectio *sancti euangelii. secundum Matheum* ... = 20, 1.

Omelia beati Gregorii papae de eadem lectione

In explanatione sua multa ad loquendum *sancti euangelii lectio*
postulat ... (78, 1) ... *deus meus misericordia mea;* = *in Eu. hom. 19*
t. I c. 1510—1515.

Lectio *sancti euangelii. secundum Lucam.* ... = 10, 1.

Omelia. beati Gregorii papę. de eadem lectione.

Dominus et saluator noster *fratres karissimi aliquando nos ser-*
monibus ... (81'2) ... *lauamur.* = *in Eu. serm. 17 cap. 1—10, c. 1496*
—1501 B.

82, 1 In nomine domini. Incipit textus uitae beati Gregorii
Romani pontificis.

Gregorius genere Romanus. arte philosophus ... (84'1) ... *tem-*
ptauisset., = *Gregorii uita auct. Iohanne Diacono lib. 1, c. 1—13, Greg.*
opp. IV 1 c. 23—26.

- Lectio sancti euangelii secundum Lucam ... = 8, 3.
 Omelia beati Gregorii papae.
 Lectio sancti euangelii quam modo fratres karissimi audistis. expositione non indiget ... (86'2) ... valeatis. = in *Eu. hom. 15 t. I c. 1488—1491*.
- Lectio sancti euangelii secundum Lucam. ... = 18, 31.
 Gregorii papae.
 Redemptor noster preuidens ex passione sua ... (89, 2) ... laudem deo. = in *Eu. hom. 2 t. I c. 1440—1443*.
- Lectio sancti euangelii secundum Matheum. ... = 4, 1.
 Omelia beati Gregorii papae.
 Dubitari a quibusdam solet a quo spiritu ... (91, 1) ... resurgamus. Quadraginta autem dies ... (92, 1) ... Sic in esurie uerus esse credendus est homo. = in *Eu. hom. 16 t. I c. 1492—1495 B u. a.*
- Lectio sancti euangelii secundum Matheum ... = 17, 1.
 Omelia beati Leonis papae
 Euangelica lectio dilectissimi. quę per aures corporis ... (93'1) ... regnandi. = *sermo 51 cap. 1—5 t. I c. 192—196*.
- Lectio. sancti. euangelii. secundum Lucam ... = 11, 14.
 Omelia. uenerabilis Bedae presbyteri.
 Doemoniacus iste apud Matheum ... (95'1) ... insinuans. = *t. VII c. 248—250*.
- Lectio sancti euangelii secundum Iohannem ... = 8, 1.
 Omelia uenerabilis Bedę presbyteri. de eadem lectione
 Presentem sancti euangelii lectionem. tanto intentius considerare ... (96'1) ... diuertite. = *hom. 52 ed. Giles uol. V p. 398—401*.
- Lectio sancti euangelii secundum Iohannem ... = 6, 1.
 Omelia uenerabilis Bedę presbyteri de eadem lectione
 Qui signa et miracula ... (98, 1) ... terram. = *t. VII c. 258—259*.
- Lectio sancti eua(n)gelii secundum Iohannem. ... = 8, 46.
 Omelia beati Gregorii papę de eadem lectione.
 Pensate fratres carissimi mansuetudinem dei ... (99, 2) ... ego sum. = in *Eu. hom. 18 t. I c. 1506—1508 D*.
- Lectio sancti euangelii secundum Matheum. ... = 21, 1.
 Omelia uenerabilis Bedę presbyteri de eadem lectione
 Mediator dei et hominum homo Xpistuc Ihesuc ... (100, 2) ... strauit. = *t. VII c. 261—262*.
- 100'1 In cena domini. Lectio sancti euangelii secundum Iohannem ... = 13, 1.

Omelia venerabilis Bedę presbyteri de eadem lectione.

Scripturus euangelista Iohannes. memorabile ... (101'1) ... manus et caput., = *t. VII c. 287—288.*

In paraceuen. sermo beati Leonis papae.

Decursis dilectissimi. sermone proximo his. ... (102, 2) ... non placuit. = *sermo 59 cap. 1—3 t. I c. 224—226.*

In sabbato sancto. sermo beati Leonis papę

Totum quidem dilectissimi paschale sacramentum. ... (102'2) ... naturae; = *sermo 72 cap. 1—2 t. I c. 285—286.*

103, 1 Incipit de inueitione s(an)ctae crucis salutifere

Anno ducesimo tricesimo tertio regnante uenerabili dei cultore Constantino. ... (106, 1) ... cum dei genitrice Maria. amen.

Explicit de inuentione sanctę crucis = *BHL 4169, ed. A. Holder, Inuentio sanctae crucis. Lipsiae 1889 p. 1—13.*

Incipit de eiusdem exaltatione

Tempore illo postquam Constantino Augusto contra Maxentium tyrannum ... (107'2) ... cui est honor et gloria in secula seculorum. = *BHL 4178. ed. Mombrilius I 213^v—214^l.*

Incipit passio sancti Marci eugangelistae et martyris

Per idem tempus quo dispersi erant ... (109, 2) ... cui est honor et gloria in secula seculorum amen = *BHL 5276 = ASS 25. apr. III p. 347—349.*

Incipit passio sancti Ianuarii et sociorum eius

Tempore quo 𐌹 Carus Cęsar monarchiam regni tenuit. ... (116, 2) ... non posse separari.

Explicit liber beati Malchi = *BHL 4124.*

Incipit liber beati Antonii. et Pauli

Inter multos sepe dubitatum est. ... (120, 1) ... quam regum puram cum poenis suis. = *BHL 611. Hieronymi uita s. Pauli primi eremitae, Opp. t. II c. 1—14.*

Incipit de quodam Vicedomino (*Theophilo*).

Factum est priusquam incursio fieret in Romanam rem publicam ... (124'2) ... et optime disponens. = *BHL 8121. ASS 4. febr. I p. 483^F—487^C. Bibliotheca Casinensis III (1877), Florileg. p. 300^b, 14—305^b, 26. Adgar, Die lateinischen Vorlagen zu den alt-französischen Adgar'schen Marien-Legenden zum ersten Male gesammelt und herausgegeben von Dr. Carl Neuhaus. 1. Heft. Druck von H. C. Bestesohn, Aschersleben. In Commission bei Gebrüder Henninger, Heilbronn [1886] S. 12—20.*

f. 1 liber Angie maioris. / B. 6~

20^v . . . . . ari dignatus es. miserere nobis

22^r ·II· Tu autem domine. qui pro nostra salute de uirgine nasci dignatus es. miserere nobis.

22^v ·III· Tu autem domine. qui per intacte uirginis uterum. nascendo ad nos redimendos uenire dignatus es. miserere nobis.

24^r ·III· Tu autem domine. in quo habitat omnis plenitudo diuinitatis corporaliter. miserere nobis.

25^r ·V· Tu autem domine. deus de deo. lumen de lumine. miserere nobis.

26^r ·VI· Tu autem domine. qui ante tempora ex patre. in tempore es natus ex uirgine. miserere nobis.

27^r ·VII· Tu autem domine Ihesu Xpiste. mediator dei et hominum. miserere nobis.

29^r ·VIII· Tu autem domine. qui hodierna die pro salute humani generis in carne manifestari uoluisti. miserere nobis.

32^r ·VIII· Tu autem domine. qui hodie homo fieri dignatus es. interueniente sancta Maria matre tua miserere nobis.

Schild Paulus dyaconus de conuersione Marie Egiptiace Omelie In ewangelia a natiuitate domini usque sabbatum pasce De Inuencione et exaltatione sancte crucis Passio sancte crucis Marci ewangeliste Liber beati Anthony et Pauli

Frühere Signatur 88. | VII. | 19.

Holzband mit braunem Leder überzogen; die 2 Schließen ab.

Unten angemodert.

+

XCII. 87 f. (2 c., 31 l.) 321 × 235, s. IX in.

(1). x. 1. 2. 3. 4 | 5. 6. 7. 8. 87. x 1^r unt. I.; 9—40 = 4 Quaternionen

II—V; 41—52 = 2 Ternionen; 53. 54. 55. 56. 57 | 58. 59. 60. 61. x;

62—69 = 1 Quaternio VIII; 70. 71. x. 72. 73 | 74. 75. 76. 77. 78. 70^r

VIII; x. 79. 80. 81. 82 | 83. 84. 85. 86. Deckblatt, 79^r X, 87^r XI; be-

schnitten, verbunden, am Schluß defect.